॥ तैत्तिरीय आरण्यकम् ॥

॥ षष्ठः प्रश्नः ॥

ॐ सन्त्वा सिञ्चामि यजुषा प्रजामायुर्धनं च॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

परेयुवाꣳसं प्रवतो महीरनु बहुभ्यः पन्थामनपस्पशानम्। वैवस्वतꣳ सङ्गमनं जनानां यमꣳ राजानꣳ हविषा दुवस्यत। इदं त्वा वस्त्रं प्रथमन्वागन्नपैतदूह यदिहाबिभः पुरा। इष्टापूर्तमनु सम्पश्य दक्षिणां यथा ते दत्तं बहुधा विबन्धुषु। इमौ युनज्मि ते वह्नी असुनीथाय वोढवै। याभ्यां यमस्य सादनꣳ सुकृतां चापि गच्छतात्। पूषा त्वेतश्च्यावयतु प्रविद्वाननष्टपशुर्भुवनस्य गोपाः। स त्वैतेभ्यः परिददात्पितृभ्योऽग्निर्देवेभ्यः सुविदत्रेभ्यः। पूषेमा आशा अनुवेद सर्वाः सो अस्माꣳ अभयतमेन नेषत्। स्वस्तिदा अघृणिः सर्ववीरोऽप्रयुच्छन्पुर एतु प्रविद्वान्॥ १॥

आयुर्विश्वायुः परिपासति त्वा पूषा त्वा पातु प्रपथे पुरस्तात्। यत्रासते सुकृतो यत्र ते ययुस्तत्र त्वा देवः सविता दधातु। भुवनस्य

पत इ॒दꣳ ह॒विः। अ॒ग्नये॑ रयि॒मते॒ स्वाहा॑। पुरु॑षस्य सयाव॒र्यपेद॒घानि॑ मृज्महे। यथा॑ नो॒ अत्र॒ नाप॑रः पु॒रा ज॒रस॒ आय॑ति। पुरु॑षस्य सयावरि वि ते॑ प्रा॒णम॑सि स्र॒सम्। शरी॑रेण म॒हीमिहि॑ स्व॒धयेहि॑ पि॒तॄनुप॑ प्र॒जया॒ऽस्मानि॒हाव॑ह। मैवं॑ मा॒ꣳस्ता प्रि॑ये॒ऽहं दे॒वी स॒ती पि॑तृलो॒कं यदैषि॑। वि॒श्ववा॑रा॒ नभ॑सा॒ संव्य॑यन्त्यु॒भौ नौ॑ लो॒कौ पय॑सा॒ऽभ्याव॑वृत्स्व॥ २॥

इ॒यं नारी॑ पतिलो॒कं वृ॑णा॒ना निप॑द्यत॒ उप॑ त्वा मर्त्य॒ प्रेत॑म्। विश्वं॑ पुरा॒णमनु॑ पा॒लय॑न्ती॒ तस्यै॑ प्र॒जां द्रवि॑णं चे॒ह धे॑हि। उदी॑र्ष्व नार्य॒भि जी॑वलो॒कमि॒तासु॑मे॒तमुप॑शेष॒ एहि॑। ह॒स्त॒ग्रा॒भस्य॑ दिधि॒षोस्त्वमे॒तत्पत्यु॑र्जनि॒त्वम॒भि सम्ब॑भूव। सु॒वर्ण॒ꣳ हस्ता॑दा॒ददा॑ना मृ॒तस्य॑ श्रि॒यै ब्रह्म॑णे॒ तेज॑से॒ बला॑य। अत्रै॒व त्वमि॒ह व॒यꣳ सु॒शेवा॒ विश्वाः॒ स्पृधो॑ अ॒भिमा॑तीर्जयेम। धनु॒र्हस्ता॑दा॒ददा॑ना मृ॒तस्य॑ श्रि॒यै क्ष॒त्रायौज॑से॒ बला॑य। अत्रै॒व त्वमि॒ह व॒यꣳ सु॒शेवा॒ विश्वाः॒ स्पृधो॑ अ॒भिमा॑तीर्जयेम। मणि॒ꣳ हस्ता॑दा॒ददा॑ना मृ॒तस्य॒ श्रि॒यै वि॒शे पुष्ट्यै॒ बला॑य। अत्रै॒व त्वमि॒ह व॒यꣳ सु॒शेवा॒ विश्वाः॒ स्पृधो॑ अ॒भिमा॑तीर्जयेम॥ ३॥

इ॒मम॑ग्ने चम॒सं मा विजी॑ह्वरः प्रि॒यो दे॒वाना॑मुत सो॒म्याना॑म्। ए॒ष यश्च॑म॒सो दे॑व॒पान॒स्तस्मि॑न्दे॒वा अ॒मृता॑ मादयन्ताम्। अ॒ग्नेर्वर्म॒ परि॒ गोभि॑र्व्ययस्व॒ सं प्रोर्णु॑ष्व॒ मेद॑सा॒ पीव॑सा च। नेत्त्वा॑ धृ॒ष्णुर्ह॒रसा॒ जर्हृ॑षाणो॒ दध॑द्विध॒क्ष्यन्पर्य॒ङ्खया॑ते। मैन॑मग्ने॒ विद॑हो॒ माऽभिशो॑चो॒ माऽस्य॒ त्वचं॑ चिक्षिपो॒ मा शरी॑रम्। य॒दा शृ॒तं क॒रवो॑ जातवे॒दोऽथे॑मेनं॒ प्रहि॑णुतात्पि॒तृभ्यः॑। शृ॒तं य॒दा क॒रसि॑ जातवे॒दोऽथे॑मेनं॒ परि॑दत्तात्पि॒तृभ्यः॑। य॒दा गच्छा॒त्यसु॑नीतिमे॒तामथा॑ दे॒वानां॑ वशनी॒र्भवा॑ति। सूर्यं॑ ते॒ चक्षु॒र्गच्छ॑तु॒ वात॑मा॒त्मा द्यां च॒ गच्छ॑ पृथि॒वीं च॒ धर्म॑णा। अ॒पो वा॑ गच्छ॒ यदि॒ तत्र॑ ते हि॒तमोष॑धीषु॒ प्रति॑तिष्ठा॒ शरी॑रैः। अ॒जो भा॒गस्तप॑सा॒ तं त॑पस्व॒ तं ते॑ शो॒चिस्त॑पतु॒ तं ते॑ अ॒र्चिः। यास्ते॑ शि॒वास्त॒नुवो॑ जातवेद॒स्ताभि॑र्वहे॒मꣳ सु॒कृतां॒ यत्र॑ लो॒काः। अ॒यं वै त्वम॒स्मादधि॒ त्वमे॒तद॒यं वै तद॑स्य॒ योनि॑रसि। वै॒श्वा॒न॒रः पु॒त्रः पि॒त्रे लो॑क॒कृज्जा॑तवेदो॒ वहे॑मꣳ सु॒कृतां॒ यत्र॑ लो॒काः॥४॥

वि॒द्वान॒भ्याव॑वृत्स्वा॒भिमा॑तीर्जयेम॒ शरी॑रैश्च॒त्वारि॑ च॥१॥ [१]

य ए॒तस्य॑ प॒थो गो॒प्तार॒स्तेभ्यः॒ स्वाहा॒ य ए॒तस्य॑ प॒थो र॑क्षि॒तार॒स्तेभ्यः॒

स्वाहा य एतस्य पथोभिऽरक्षितारस्तेभ्यः स्वाहाऽऽख्यात्रे स्वाहाऽपाख्यात्रे स्वाहाऽभिलालपते स्वाहाऽपलालपते स्वाहाऽग्नये कर्मकृते स्वाहा यमत्र नाधीमस्तस्मै स्वाहा। यस्त इध्मं जभरत्सिष्विदानो मूर्धानं वात तपते त्वाया। दिवो विश्वस्मात्सीमघायत उरुष्यः। अस्मात्त्वमधि जातोऽसि त्वदयं जायतां पुनः। अग्नये वैश्वानराय सुवर्गाय लोकाय स्वाहा॥५॥

य एतस्य त्वत्पञ्च॥२॥ [२]

प्र केतुना बृहता भात्यग्निराविर्विश्वानि वृषभो रोरवीति। दिवश्चिदन्तादुप मामुदानडपामुपस्थे महिषो ववर्ध। इदं त एकं पर ऊत एकं तृतीयेन ज्योतिषा संविशस्व। संवेशनस्तनुवे चारुरेधि प्रियो देवानां परमे सधस्थे। नाके सुपर्णमुप यत्पतन्तꣳ हृदा वेनन्तो अभ्यचक्षत त्वा। हिरण्यपक्षं वरुणस्य दूतं यमस्य योनौ शकुनं भुरण्युम्। अतिद्रव सारमेयौ श्वानौ चतुरक्षौ शबलौ साधुना पथा। अथा पितॄन्त्सुविदत्राꣳ अपीहि यमेन ये सधमादं मदन्ति। यौ ते श्वानौ यमरक्षितारौ चतुरक्षौ पथिरक्षी नृचक्षसा। ताभ्याꣳ राजन्परि देह्येनꣳ स्वस्ति चास्मा अनमीवं च धेहि॥६॥

उरुणसावसुतृपावुलुम्बलौ यमस्य दूतौ चरतो वशाꣳ अनु। तावस्मभ्यं दृशये सूर्याय पुनर्दत्ता वसुमद्येह भद्रम्। सोम एकेभ्यः पवते घृतमेक उपासते। येभ्यो मधु प्रधावति ताꣳश्चिदेवापि गच्छतात्। ये युध्यन्ते प्रधनेषु शूरासो ये तनुत्यजः। ये वा सहस्रदक्षिणास्ताꣳ श्चिदेवापि गच्छतात्। तपसा ये अनाधृष्यास्तपसा ये सुवर्गताः। तपो ये चक्रिरे महत्ताꣳश्चिदेवापि गच्छतात्। अश्मन्वती रेवतीः सꣳ रभध्व मुत्तिष्ठत प्रतरता सखायः। अत्रा जहाम ये असन्नशेवाः शिवान् वयमभि वाजानुत्तरेम॥७॥

यद्वै देवस्य सवितुः पवित्रꣳ सहस्रधारं विततमन्तरिक्षे। येनापुनादिन्द्रमनार्तमार्त्यै तेनाहं माꣳ सर्वतनुं पुनामि। या राष्ट्रात्पन्नादप यन्ति शाखा अभिमृता नृपतिमिच्छमानाः। धातुस्ताः सर्वाः पवनेन पूताः प्रजयास्मान्रय्या वर्चसा सꣳसृजाथ। उद्वयं तमसस्परि पश्यन्तो ज्योतिरुत्तरम्। देवं देवत्रा सूर्यमगन्म ज्योतिरुत्तमम्। धाता पुनातु सविता पुनातु। अग्नेस्तेजसा सूर्यस्य वर्चसा॥८॥

धेह्युत्तरेमाष्टौ च॥३॥ [३]

यन्ते॑ अ॒ग्निमम॑न्थाम वृष॒भाये॑व॒ पक्त॑वे। इ॒मन्तꣳ श॑मयामसि क्षी॒रेण॑ चोद॒केन॑ च। यन्त्वम॑ग्ने स॒मद॑ह॒स्त्वमु॒ निर्वा॑पया॒ पुनः॑। क्या॒म्बूरत्र॑ जायतां पाकदू॒र्वा व्य॑ल्कशा। शीति॑के॒ शीति॑कावति॒ ह्लादु॑के॒ ह्लादु॑कावति। म॒ण्डू॒क्या॑ सुसङ्ग॒मये॒मꣳ स्व॑ग्निꣳ श॒मय॑। शं ते॑ धन्व॒न्या आप॒ः शमु॑ ते सन्त्वनू॒क्या॑ः। शं ते॑ समु॒द्रिया॒ आप॒ः शमु॑ ते सन्तु॒ वर्ष्या॑ः। शं ते॒ स्रव॑न्तीस्त॒नुवे॒ शमु॑ ते सन्तु॒ कूप्या॑ः। शन्ते॑ नीहा॒रो व॑र्षतु॒ शमु॒ पृष्वाऽव॑शीयताम्॥९॥

अव॑ सृज॒ पुन॑रग्ने पि॒तृभ्यो॒ यस्त॒ आहु॑त॒श्चर॑ति स्व॒धाभि॑ः। आयु॒र्वसा॑न॒ उप॑ यातु॒ शेष॒ꣳ सङ्ग॑च्छतां त॒नुवा॑ जातवेदः। सङ्ग॑च्छस्व पि॒तृभि॒ः सꣳ स्व॒धाभि॒ः समि॑ष्टापू॒र्तेन॑ पर॒मे व्यो॑मन्। यत्र॒ भूम्यै॑ वृ॒णसे॒ तत्र॑ गच्छ॒ तत्र॑ त्वा दे॒वः स॑वि॒ता द॑धातु। यत्ते॑ कृ॒ष्णः श॑कु॒न आ॑तु॒तोद॑ पिपी॒लः स॒र्प उ॒त वा॒ श्वाप॑दः। अ॒ग्निष्टद्विश्वा॑दनृ॒णं कृ॑णोतु॒ सोम॑श्च॒ यो ब्रा॑ह्म॒णमा॑वि॒वेश॑। उत्ति॒ष्ठात॑स्त॒नुव॒ꣳ सम्भ॑रस्व॒ मेह गात्र॒मव॑हा॒ मा शरी॑रम्। यत्र॒ भूम्यै॑ वृ॒णसे॒ तत्र॑ गच्छ॒ तत्र॑ त्वा दे॒वः स॑वि॒ता द॑धातु। इ॒दं त॒ एकं॑ प॒र ऊ॑त॒ एकं॑ तृ॒तीये॑न॒ ज्योति॑षा॒

संविशस्व। संवेशनस्तनुवे चारुरेधि प्रियो देवानां परमे सधस्थे। उत्तिष्ठ प्रेहि प्रद्रवौकः कृणुष्व परमे व्योमन्। यमेन त्वं यम्या संविदानोत्तमन्नाकमधि रोहेमम्। अश्मन्वती रेवतीर्यद्वै देवस्य सवितुः पवित्रं या राष्ट्रात्पन्नादुद्वयं तमसस्परि धाता पुनातु। अस्मात्त्वमधि जातोऽसि त्वदयं जायतां पुनः। अग्नये वैश्वानराय सुवर्गाय लोकाय स्वाहा॥ १०॥

अवशीयताꣳ सधस्थे पञ्च च॥४॥ [४]

आयातु देवः सुमनाभिरूतिभिर्यमो हवेह प्रयताभिरक्ता। आसीदताꣳ सुप्रयतेह बर्हिष्यूर्जायजात्यै मम शत्रुहत्यै। यमे इव यतमाने यदैतं प्रवाम्भरन्मानुषा देवयन्तः। आसीदतꣳ स्वमु लोकं विदाने स्वासस्थे भवतमिन्दवे नः। यमाय सोमꣳ सुनुत यमाय जुहुता हविः। यमꣳ ह यज्ञो गच्छत्यग्निदूतो अरङ्कृतः। यमाय घृतवद्धविर्जुहोत प्र च तिष्ठत। स नो देवेष्वायमद्दीर्घमायुः प्र जीवसै। यमाय मधुमत्तमꣳ राज्ञे हव्यं जुहोतन। इदं नम ऋषिभ्यः पूर्वजेभ्यः पूर्वेभ्यः पथिकृद्भ्यः॥ ११॥

योऽस्य कौष्ठ्य जगतः पार्थिवस्यैक इद्वशी। यमं भङ्ग्यश्रवो गाय यो

राजानपरोध्यः। यमङ्गाय भङ्ग्यश्रवो यो राजानपरोध्यः। येनापो नद्यो धन्वानि येन द्यौः पृथिवी दृढा। हिरण्यकक्ष्यान् सुधुरान् हिरण्याक्षानयः शफान्। अश्वाननश्यतो दानं यमो राजाभि तिष्ठति। यमो दाधार पृथिवीं यमो विश्वमिदं जगत्। यमाय सर्वमित्रस्थे यत् प्राणद्वायुरक्षितम्। यथा पञ्च यथा षड्यथा पञ्च दशर्षयः। यमं यो विद्यात्स ब्रूयाद्यथैक ऋषिर्विजानते॥ १२॥

त्रिकद्रुकेभिः पतति षडुर्वीरेकमिद्बृहत्। गायत्री त्रिष्टुप्छन्दाꣳसि सर्वा ता यम आहिता। अहरहर्नयमानो गामश्वं पुरुषं जगत्। वैवस्वतो न तृप्यति पञ्चभिर्मानवैर्यमः। वैवस्वते विविच्यन्ते यमे राजनि ते जनाः। ये चेह सत्येनेच्छन्ते य उ चानृतवादिनः। ते राजन्निह विविच्यन्तेऽथा यन्ति त्वामुप। देवाꣳश्च ये नमस्यन्ति ब्राह्मणाꣳश्चापचित्यति। यस्मिन्वृक्षे सुपलाशे देवैः संपिबते यमः। अत्रा नो विश्पतिः पिता पुराणा अनुवेनति॥ १३॥

पथिकृद्भ्यो विजानतेऽनु वेनति॥५॥ [५]

वैश्वानरे हविरिदं जुहोमि साहस्रमुत्सꣳ शतधारमेतम्। तस्मिन्नेष पितरं पितामहं प्रपितामहं बिभरत्पिन्वमाने। द्रप्सश्चस्कन्द

पृथिवीमनु द्यामिमं च योनिमनु यश्च पूर्वः। तृतीयय्योनिमनु सञ्चरन्तं द्रप्सं जुहोम्यनु सप्त होत्राः। इमꣳ समुद्रꣳ शतधारमुत्सव्व्यँच्यमानं भुवनस्य मध्यै। घृतन्दुहानामदितिं जनायाग्ने मा हिꣳसीः परमे व्योमन्। अपेत वीत वि च सर्पतातो येऽत्र स्थ पुराणा ये च नूतनाः। अहोभिरद्भिरक्तुभि र्व्यक्तं यमो ददात्ववसानमस्मै। सवितैतानि शरीराणि पृथिव्यै मातुरुपस्थ आदधे। तेभिर्युज्यन्तामग्नियाः॥ १४॥

शुनं वाहाः शुनं नाराः शुनं कृषतु लाङ्गलम्। शुनं वरत्रा बध्यन्ताꣳ शुनमष्ट्रामुदिङ्गय शुनासीरा शुनमस्मासु धत्तम्। शुनासीरा विमां वाचं यद्दिवि चक्रथुः पयः। तेनेमामुप सिञ्चतम्। सीते वन्दामहे त्वाऽर्वाची सुभगे भव। यथा नः सुभगा ससि यथा नः सुफला ससि। सवितैतानि शरीराणि पृथिव्यै मातुरुपस्थ आदधे। तेभिरदिते शं भव। विमुच्यध्वमग्निया देवयाना अतारिष्म तमसस्पारमस्य। ज्योतिरापाम सुवरगन्म॥ १५॥

प्र वाता वान्ति पतयन्ति विद्युत उदोषधीर्जिहते पिन्वते सुवः। इरा विश्वस्मै भुवनाय जायते यत्पर्जन्यः पृथिवीꣳ रेतसाऽवति।

यथा॑ य॒माय॑ हा॒र्म्यमव॑प॒न्पञ्च॑ मान॒वाः। एवं व॑पामि हा॒र्म्यं यथासा॑म जीवलो॒के भूर॑यः। चितः॑ स्थ परि॒चित॑ ऊर्ध्व॒चितः श्रयध्वं पि॒तरो॑ दे॒वता॑। प्र॒जाप॑तिर्वः सादयतु॒ तया॑ दे॒वत॑या। आप्या॑यस्व॒ सन्तौ॑॥ १६॥

अ॒ग्निया॒ अ॑गन्म स॒प्त च॑॥६॥ [६]

उत्ते॑ तभ्नोमि पृथि॒वीं त्वत्परी॒मँल्लो॒कं नि॒दध॒न्मो अ॒हꣳ रि॑षम्। ए॒ताꣳ स्थूणां॑ पि॒तरो॑ धारयन्तु॒ तेऽत्रा॑ य॒मः साद॑नात्ते मिनोतु। उप॑सर्प मा॒तरं॒ भूमि॑मे॒तामु॑रु॒व्यच॑सं पृथि॒वीꣳ सु॒शेवा॑म्। ऊर्णा॑म्रदा युव॒तिर्दक्षि॑णावत्ये॒षा त्वा॑ पातु॒ निर्ऋ॑त्या उ॒पस्थे॑। उछ्म॑ञ्चस्व पृथिवि॒ मा विबा॑धिथाः सूपाय॒नास्मै॑ भव सूपवञ्च॒ना। मा॒ता पु॒त्रं यथा॑सि॒चाभ्ये॑नं भूमि वृणु। उ॒छ्मञ्च॑माना पृथि॒वी हि तिष्ठ॑सि स॒हस्रं॒ मित॒ उप॒ हि श्रय॑न्ताम्। ते गृ॒हासो॑ मधु॒श्चुतो॒ विश्वाहा॑स्मै शर॒णाः स॒न्त्वत्र॑। एणी॑र्धा॒ना हरि॑णी॒रर्जु॑नीः सन्तु धे॒नवः॑। तिल॑वत्सा॒ ऊर्ज॑मस्मै॒ दुहा॑ना॒ विश्वाहा॑ स॒न्त्वनप॑स्फुरन्तीः॥ १७॥

ए॒षा ते॑ यम॒साद॑ने स्व॒धा निधी॑यते गृ॒हे। अक्षि॑ति॒र्नाम॑ ते असौ। इ॒दं पि॒तृभ्यः॒ प्रभ॑रेम ब॒र्हिर्दे॒वेभ्यो॒ जीव॑न्त॒ उत्त॑रं भरेम। तत्त्व॑मारो॒हासो॒

मेध्यो भवं यमेन त्वं यम्या सव्विंदानः। मा त्वा वृक्षौ सम्बाधिष्टाम्मा माता पृथिवि त्वम्। पितृन् ह्यत्र गच्छास्येधासं यमराज्यै। मा त्वा वृक्षौ सम्बाधेथां मा माता पृथिवी मही। वैवस्वतꣳ हि गच्छासि यमराज्ये विराजसि। नळं प्लवमारोहैतं नळेन पथोऽन्विहि। स त्वं नळप्लवो भूत्वा सन्तर प्रतरोत्तर॥ १८॥

सवितैतानि शरीराणि पृथिव्यै मातुरुपस्थ आदधे। तेभ्यः पृथिवि शं भव। षड्धोता सूर्यं ते चक्षुर्गच्छतु वातमात्मा द्यां च गच्छ पृथिवीं च धर्मणा। अपो वा गच्छ यदि तत्र ते हितमोषधीषु प्रतितिष्ठा शरीरैः। परं मृत्यो अनुपरेहि पन्थां यस्ते स्व इतरो देवयानात्। चक्षुष्मते शृण्वते ते ब्रवीमि मा नः प्रजाꣳ रीरिषो मोत वीरान्। शं वातः शꣳ हि ते घृणिः शमु ते सन्त्वोषधीः। कल्पन्ताम्मे दिशः शग्माः। पृथिव्यास्त्वा लोके सादयाम्यमुष्य शर्मासि पितरो देवता। प्रजापतिस्त्वा सादयतु तया देवतया। अन्तरिक्षस्य त्वा दिवस्त्वा दिशां त्वा नाकस्य त्वा पृष्ठे ब्रध्नस्य त्वा विष्टपे सादयाम्यमुष्य शर्मासि पितरो देवता। प्रजापतिस्त्वा सादयतु तया देवतया॥ १९॥

अपूपवान्घृतवाꣳश्चरुरेह सीदतूत्तभ्नुवन् पृथिवीं द्यामुतोपरि। योनिकृतः पथिकृतः सपर्यत ये देवानाङ्घृतभागा इह स्थ। एषा ते यमसादने स्वधा निधीयते गृहेऽसौ। दशाक्षरा ताꣳ रक्षस्व ताङ्गोपायस्व तां ते परिददामि तस्यां त्वा मा दभन्पितरो देवता। प्रजापतिस्त्वा सादयतु तया देवतया। अपूपवाञ्छृतवान् क्षीरवान्दधिवान्मधुमाꣳश्चरुरेह सीदतूत्तभ्नुवन् पृथिवीं द्यामुतोपरि। योनिकृतः पथिकृतः सपर्यत ये देवानाꣳ शृतभागाः क्षीरभागा दधिभागा मधुभागा इह स्थ। एषा ते यमसादने स्वधा निधीयते गृहेऽसौ। शताक्षरा सहस्राक्षरायुताक्षराऽच्युताक्षरा ताꣳ रक्षस्व ताङ्गोपायस्व तां ते परिददामि तस्यां त्वा मा दभन्पितरो देवता। प्रजापतिस्त्वा सादयतु तया देवतया॥ २०॥ ८॥

अनपस्फुरन्तीरुत्तर देवतया द्वे च॥ ७॥ [७]

एतास्ते स्वधा अमृताः करोमि यास्ते धानाः परिकिराम्यत्र। तास्ते यमः पितृभिः संविदानोऽत्र धेनूः कामदुघाः करोतु। त्वामर्जुनौषधीनां पयो ब्रह्मण इद्विदुः। तासां त्वा मध्यादाददे चरुभ्यो अपिधातवे। दूर्वाणाꣳ स्तम्बमाहरैतां प्रियतमां मम।

इमान्दिशां मनुष्याणां भूयिष्ठानु वि रोहतु। काशानाꣳ स्तम्बमाहर रक्षसामपहत्यै। य एतस्यै दिशः पराभवन्नघायवो यथा तेनाभवान्पुनः। दर्भाणाꣳ स्तम्बमाहर पितॄणा मोषधीं प्रियाम्। अन्वस्यै मूलं जीवादनु काण्डमथो फलम्॥ २१॥

लोकं पृण ता अस्य सूददोहसः। शं वातः शं हि ते घृणिः शमु ते सन्त्वोषधीः। कल्पन्तां ते दिशः सर्वाः। इदमेव मेतोपरा मार्तिमाराम काञ्चन। तथा तदश्विभ्यां कृतं मित्रेण वरुणेन च। वरणो वारयादिदन्देवो वनस्पतिः। आत्यै निर्ऋत्यै द्वेषाञ्च वनस्पतिः। विधृतिरसि विधारयास्मदघा द्वेषाꣳसि शामि शामयास्मदघा द्वेषाꣳसि यव यवयास्मदघा द्वेषाꣳसि। पृथिवीं गच्छान्तरिक्षं गच्छ दिवं गच्छ दिशो गच्छ सुवर्गच्छ सुवर्गच्छ दिशो गच्छ दिवं गच्छान्तरिक्षं गच्छ पृथिवीं गच्छापो वा गच्छ यदि तत्र ते हितमोषधीषु प्रतितिष्ठा शरीरैः। अश्मन्वती रेवतीर्यद्वै देवस्य सवितुः पवित्रं या राष्ट्रात्पन्नादुद्वयं तमसस्परि धाता पुनातु॥ २२॥

फलं पुनातु॥८॥ [८]

आ रोहतायुर्जरसङ्गृणाना अनुपूर्वं यतमाना यतिष्ट। इह त्वष्टा सुजनिमा सुरत्नो दीर्घमायुः करतु जीवसे वः। यथाहान्यनुपूर्वं भवन्ति यथर्तवं ऋतुभिर्यन्ति क्लृप्ताः। यथा न पूर्वमपरो जहात्येवा धातरायूꣳषि कल्पयैषाम्। न हि ते अग्ने तनुवै क्रूरं चकार मर्त्यः। कपिर्बभस्ति तेजनं पुनर्जरायु गौरिव। अप नः शोशुचदघमग्ने शुशुध्या रयिम्। अप नः शोशुचदघं मृत्यवे स्वाहा। अनड्वाहमन्वारभामहे स्वस्तये। स न इन्द्र इव देवेभ्यो वह्निः सम्पारणो भव॥२३॥

इमे जीवा विमृतैराववर्तिन्नभूद्भद्रा देवहूतिं नो अद्य। प्राञ्चोगामानृतये हसाय द्राघीय आयुः प्रतरान्दधानाः। मृत्योः पदं योपयन्तो यदैम द्राघीय आयुः प्रतरान्दधानाः। आप्यायमानाः प्रजया धनेन शुद्धाः पूता भवथ यज्ञियासः। इमं जीवेभ्यः परिधिन्दधामि मा नोऽनु गादपरो अर्धमेतम्। शतञ्जीवन्तु शरदः पुरूचीस्तिरो मृत्युन्दधाहे पर्वतेन। इमा नारीरविधवाः सुपत्नीराञ्जनेन सर्पिषा संमृशन्ताम्। अनश्रवो अनमीवाः सुशेवा आरोहन्तु जनयो योनिमग्रे। यदाञ्जनन्त्रैककुदञ्जातꣳ

हि॒मव॑त॒स्परि॑। तेना॒मृत॑स्य॒ मूले॒नार॑तीर्जम्भयामसि। यथा॒ त्वमु॑द्भि॒नत्स्यो॑षधे पृथि॒व्या अधि॑। ए॒वमि॒म उद्भि॑न्दन्तु की॒र्त्या यशो॑सा ब्रह्मवर्च॒सेन॑। अ॒जो॑ऽस्यजा॒स्मद्घा द्वेषाꣳ॑सि य॒वो॑ऽसि य॒वया॒स्मद्घा द्वेषाꣳ॑सि॥ २४॥

भव॒ ज॒म्भ॒याम॒सि॒ त्रीणि॑ च॥९॥ [९]

अप॑ नः॒ शोशु॑चद॒घमग्ने॑ शुशु॒ध्या र॒यिम्। अप॑ नः॒ शोशु॑चद॒घम्। सु॒क्षे॒त्रि॒या सु॑गातु॒या व॑सू॒या च॑ यजामहे। अप॑ नः॒ शोशु॑चद॒घम्। प्रयद्भन्दि॑ष्ठ एषां॒ प्रास्माका॑सश्च सू॒रयः॑। अप॑ नः॒ शोशु॑चद॒घम्। प्रयद॒ग्नेः सह॑स्वतो वि॒श्वतो॒ यन्ति॑ सू॒रयः॑। अप॒ नः॒ शोशु॑चद॒घम्। प्रयत्ते॑ अग्ने सू॒रयो॒ जाये॑महि॒ प्र ते॑ व॒यम्। अप॑ नः॒ शोशु॑चद॒घम्॥ २५॥

त्वꣳ हि वि॑श्वतोमुख वि॒श्वतः॑ परि॒भूर॑सि॑। अप॑ नः॒ शोशु॑चद॒घम्। द्विषो॑ नो विश्वतोमु॒खाऽति॑ ना॒वेव॑ पारय। अप॑ नः॒ शोशु॑चद॒घम्। स नः॒ सिन्धु॑मिव ना॒वयाति॑ पर्ष॒ा स्व॒स्तये॑। अप॑ नः॒ शोशु॑चद॒घम्। आपः॑ प्रव॒णादि॑व य॒तीरपा॒स्मत्स्य॑न्दताम॒घम्। अप॑ नः॒ शोशु॑चद॒घम्। उ॒द्व॒नादु॑द॒कानी॒वापा॒स्मत्स्य॑न्दताम॒घम्। अप॑ नः॒ शोशु॑चद॒घम्। आ॒न॒न्दाय॑ प्रमो॒दाय॒ पुन॒रागाꣳ॒ स्वान्गृ॒हान्। अप॑

नः शोशुचदघम्। न वै तत्र प्रमीयते गौरश्वः पुरुषः पशुः। यत्रेदं ब्रह्म क्रियते परिधिर्जीवनायकमपनः शोशुचदघम्॥ २६॥

अघमघं चत्वारि च॥ १०॥ [१०]

अपश्याम युवतिमाचरन्तीं मृताय जीवां परिणीयमानाम्। अन्धेन या तमसा प्रावृताऽसि प्राचीमवाचीमवयन्नरिष्ट्यै। मयैतां माꣳस्तां म्रियमाणा देवी सती पितृलोकं यदैषि। विश्ववारा नभसा संव्ययन्त्युभौ नौ लोकौ पयसाऽऽवृणीहि। रयिष्ठामग्निं मधुमन्तमूर्मिणमूर्जः सन्तं त्वा पयसोप सꣳसदेम। सꣳ रय्या समु वर्चसा सचस्वा नः स्वस्तये। ये जीवा ये च मृता ये जाता ये च जन्त्याः। तेभ्यो घृतस्य धारयितुं मधुधारा व्युन्दती। माता रुद्राणान्दुहिता वसूनाꣳ स्वसादित्यानाममृतस्य नाभिः। प्रणुवोचं चिकितुषे जनाय मागामनागामदितिं वधिष्ट। पिबतूदकं तृणान्यत्तु। ओमुत्सृजत॥ २७॥

वधिष्ट द्वे च॥ ११॥ [११]

सुमङ्गलीरियं वधूरिमाꣳ समेत पश्यत । सौभाग्यमस्यै दत्त्वायाथास्तं वि परेतन।इमां त्वमिन्द्र मीढ्वः सुपुत्राꣳ सुभगां

कुरु। दशास्यां पुत्राना धेहि पतिमेकादशं कृधि॥ आवहन्ती वितन्वाना कुर्वाणा चीरमात्मनः। वासांसि मम गावश्च। अन्नपाने च सर्वदा। ततो मे श्रियमावह।
सन्त्वा सिञ्चामि यजुषा प्रजामायुर्धनं च॥ ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः॥

This PDF was downloaded from http://stotrasamhita.github.io.
GitHub: http://stotrasamhita.github.io | http://github.com/stotrasamhita
Credits: http://stotrasamhita.github.io/about/